

*T
y
r
h
ä
v
ä
n

k
u
n
t
a*

*Varhais-
kasvatus-
suunnitelma*

1. JOHDANTO	3
2. Varhaiskasvatus Tyrnävällä	4
2.1 Päiväkodit ja esiopetus.....	4
2.2 Perhepäivähoito	5
2.3 Kerhotoiminta	5
3. Kunnan varhaiskasvatuksen arvot, toiminta-ajatus ja tavoitteet	6
3.1 Arvot.....	6
3.2 Toiminta-ajatus.....	7
3.3 Tavoitteet	7
4. Varhaiskasvatuksen toteuttaminen	7
4.1 Lapselle ominainen tapa toimia	7
4.1.1 Leikkiminen	8
4.1.2 Liikkuminen	8
4.1.3 Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen	9
4.1.4 Tutkiminen	9
4.2 Sisällölliset orientaatiot.....	9
4.2.1 Luonnontieteellinen orientaatio	10
4.2.2 Historiallis- yhteiskunnallinen orientaatio	10
4.2.3 Eettinen ja uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio	10
4.2.4 Esteettinen orientaatio.....	10
4.2.5 Matemaattinen orientaatio	11
5. Erikielinen tuki varhaiskasvatuksessa	11
6. Erikielisen ja kulttuuritaustaisen lapsen varhaiskasvatuksen järjestäminen	12
7 Kasvatuskumppanuus	12
8 Yhteistyö.....	12
8.1 Neuvola	12
8.3 Esi- ja alkuopetus	13
8.4 Kulttuuritoimi	14
8.5 Nuoriso- ja vapaa-aikatoimi.....	14
8.6 Seurakunta.....	14
8.7 Järjestöt.....	14
9 Varhaiskasvatussuunnitelman arviointi	14

1. JOHDANTO

Tyrnävän kunta on taloussuunnitelmassaan linjannut yhdeksi kehittämisalueekseen lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja turvallisuuden. Kunnan toimintoja pyritään kehittämään siten, että peruspalvelut ovat tehokkaita, samalla ihmisläheisiä ja asiakaslähtöisiä. Myös elämisen peruspuitteet suunnitellaan siten, että tänne muuttavat ja täällä asuvat ihmiset voivat juurtua Tyrnävälle.

Varhaiskasvatussuunnitelma perustuu valtioneuvoston periaatepäätökseen varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista (28.2.2002) sekä Stakesin laatimiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (30.9.2003).

Tyrnävän varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu yhteistyössä vanhempien, kunnan luottamushenkilöiden, päivähoiton henkilöstön sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. (Liite 1.) Varhaiskasvatussuunnitelmaa on työstetty osana Pohjois- Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen LaatuVa- hanketta. Kunnan varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteena on linjata tyrnäväläisen varhaiskasvatuksen keskeisiä periaatteita ja sisällöllisiä painotuksia.

Työryhmä on kokoontunut työskentelyn aikana säännöllisesti. Osa jäsenistä on osallistunut aiheeseen liittyvään koulutukseen. Työryhmä on jakaantunut pienempiin osaryhmiin, jotka ovat tuottaneet koko ryhmän käsiteltäväksi osia suunnitelmasta. Varhaiskasvatussuunnitelma on ollut kommentoitavana kunnan päivähoiton kentällä ja siihen läheisesti liittyvillä yhteistyötahoilla. Saadut arvokkaat kommentit on otettu huomioon suunnitelmassa.

Kunnan varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi jokainen päivähoitoyksikkö laatii oman varhaiskasvatussuunnitelmansa, joka täydentää ja tarkentaa kunnan suunnitelmaa. Perhepäivähoito laatii yhden kaikki yksiköt kattavan ja toimintaa ohjaavan varhaiskasvatussuunnitelman.

Varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on toimia opetussuunnitelmana. Suunnitelma ohjaa varhaiskasvatuksen toteuttamista, arviointia ja kehittämistä koko varhaiskasvatuksen kentällä. Varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioidaan vuosittain toimintakauden lopussa, ja arvioinnin perusteella suunnitelmaan tehdään tarvittavat muutokset.

Suunnitelma on tarkoitus ottaa käyttöön 1.8.2006.

2. Varhaiskasvatus Tyrnävällä

Tyrnävän kunta sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla, laajalla ja viljavalla lakeusalueella. Tyrnävän kirkonkylältä on Ouluun matkaa n. 30 km. Tyrnävän kunnan toiminta-ajatuksena on olla määrätietoisesti kehittyvä, ympäristöarvoiltaan merkittävä ja ihmisten hyvinvointia vahvistava kunta. Asukkaita kunnassa vuoden 2005 alussa oli 5616.

Tyrnävä jakautuu alueellisesti kirkonkylän, Temmeksen ja Murron alueeseen sekä muihin pienempiin kyläalueisiin. Varhaiskasvatuspalveluja tuotetaan kunnan omina toimintoina sekä useiden eri toimijoiden taholta. Kunta tuottaa lakisääteisiä päivähoitopalveluita päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Seurakunta, MLL, urheiluseurat ym. tuottavat lapsille ja lapsiperheille erilaista kerhotoimintaa (Liite 2).

Päivähoito eri muotoineen on laajin kodin ulkopuolinen varhaiskasvatuksen toteuttaja. Alle kouluikäisillä lapsilla on lakisääteinen, subjektiivinen oikeus osallistua kunnan järjestämään, päivähoiton piirissä tapahtuvaan varhaiskasvatukseen. Lähtökohtana ovat lapsen ja perheen tarpeet ja tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan alle kouluikäisten lasten kasvatusta. Vanhemmat kantavat lapsensa varhaiskasvatuksesta ensisijaisen vastuun, jota vanhempien valitsemat yhteiskunnan varhaiskasvatuspalvelut tukevat. Keskeisiä varhaiskasvatuspalveluja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä eri järjestöjen ja seurakunnan kerhotoiminta. Varhaiskasvatus on vuorovaikutus- ja yhteistyöprosessi, jossa lapsi omaehtoisena, elämyksellisen ja kokemuksellisen toiminnan kautta vertaisryhmäkontaktien ja aikuisten tavoitteellisen ohjauksen avulla kasvaa aktiiviseksi ihmiseksi.

2.1 Päiväkodit ja esiopetus

Päivähoidon varhaiskasvatus on suunnitelmallista ja tavoitteellista, lapsen ikä- ja kehitystason, yksilölliset tarpeet sekä leikin huomioivaa vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa. Päivähoidon varhaiskasvatus yhdistää hoidon, kasvatuksen ja opetuksen.

Päiväkoteja Tyrnävällä on kolme: kirkonkylällä Toukovakka, Temmeksellä Tenavatalo ja Murrossa Käpytikka. Erityisvarhaiskasvatusta järjestetään integroituna päiväkotiryhmissä.

Perusopetusta edeltävänä vuonna lapsella on oikeus kunnan järjestämään maksuttomaan esiopetukseen. Esiopetusta annetaan 19 tuntia viikossa. Esiopetus noudattaa koulujen työjärjestystä. Esiopetukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Esiopetus järjestetään sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä Murron ja Kirkkomännikön kouluilla sekä päiväkodeissa Käpytikassa, Toukovakassa ja Tenavatalossa. Ajatuksena on, että kokopäivähoitoa tarvitsevat lapset hakeutuvat päiväkotien esiopetusryhmiin, jolloin päivähoito ja esiopetus voidaan toteuttaa samassa paikassa. Kuljetuksen esiopetukseen vanhemmat järjestävät itse, jos lapsi tarvitsee myös päivähoitoa. Kunta huolehtii kuljetuksesta esiopetukseen, jos esiopetusmatka on yli neljä kilometriä. Kuljetuksista vastaa sivistystoimenjohtaja.

2.2 Perhepäivähoito

Perhepäivähoito on kodinomaista hoitoa hoitajan tai lasten kotona. Perhepäivähoitokoteja on kirkonkylällä, Murrossa ja Partaalla. Perhepäivähoitajalla voi olla omassa kodissaan hoidossaan enintään 4 alle kouluikäistä lasta omat lapset mukaan lukien. Viidentenä ryhmässä voi olla esikoululainen.

Kunnallisen päiväkotitai perhepäivähoidon vaihtoehtoja ovat kotihoidon tuki, Tyrnävä -lisä (harkinnanvarainen), yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalisä (harkinnanvarainen).

2.3 Kerhotoiminta

Seurakunnan lapsityö järjestää päiväkerhoja 3-5 -vuotiaille lapsille Tyrnävän seurakuntatalossa ja Murron koululla. Perhekerhoja järjestetään seurakuntataloilla Tyrnävällä ja Temmeksellä sekä Murron koululla. Perhekerhoihin ovat tervetulleita lapset, isät, äidit, mummot ja papat. (Liite 3)

Seurakunta järjestää kesäisin yhdessä kunnan päivähoiton kanssa lasten luontokerhoa.

MLL:n paikallisyhdistykset (Tyrnävä ja Temmes) toimivat tarpeiden ja käytössä olevien resurssien mukaan lapsiperheiden äänien kokoajana ja esille tuojana. MLL järjestää lapsille mm. lauluiltoja sekä kuvakerhotoimintaa. (Liite 4)

3. Kunnan varhaiskasvatuksen arvot, toiminta-ajatus ja tavoitteet

Tyrnävän kunta on kuntastrategiassaan kirjannut seuraavat arvot:

- rehellisyys
- avoimuus
- luottamus
- oikeudenmukaisuus
- tasapuolisuus
- yhteinen etu

3.1 Arvot

Varhaiskasvatussuunnitelmaa työstettäessä Tyrnävällä korostuivat seuraavat arvot:

Tasa-arvo

- lasta kunnioitetaan
- lasta kuunnellaan ja hänen mielipiteensä otetaan huomioon
- perheet kohdataan samanarvoisina

Turvallisuus

- kasvuympäristö on fyysisesti ja psyykkisesti turvallinen
- lapsi voi turvata tuttuihin aikuisiin
- rajat ja säännöt ovat ikätasoiset, selkeät ja yhteiset
- kasvattajien yhteiset linjat

Kasvatuskumppanuus

- luottamussuhde,
- vastuunjakamista, rinnalla kulkemista, molemmat ympäristöt täydentävät toisiaan

Jokaisella lapsella on oikeus

- olla lapsi
- kasvaa, kehittyä, leikkiä ja oppia omista lähtökohdistaan yhteisön jäsenenä
- kokea olevansa turvassa emotionaalisesti ja fyysisesti ihmissuhteissaan ja varhaiskasvatusympäristössään
- kuuntelemaan ja mukana elävään aikuiseen
- kasvatuskumppaneina toimiviin vanhempiin ja kasvattajiin.

3.2 Toiminta-ajatus

Lapsella on oikeus hyvään lapsuuteen, jossa hänet nähdään aktiivisena tekijänä. Lapsella on oikeus olla lapsi ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioitetaan. Lasta ohjataan ja tuetaan hänen kehitystasoonsa sopivalla tavalla osallistumaan aktiivisesti toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Varhaiskasvatuksen toiminta-ajatuksena on toimia yhteistyössä lapsen parhaaksi. Vanhemmilla on lapsensa ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu. Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen parhaaksi.

3.3 Tavoitteet

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on hyvinvoiva lapsi. Tyrnävän varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Lapselle luodaan yhteisiä kasvatuksellisia kokemuksia ryhmässä; lasta tuetaan toimimaan sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä.

Turvalliset ja pysyvät ihmissuhteet edistävät lapsen hyvinvointia. Varhaiskasvatuksen päämäärien toteutuminen edellyttää, että toiminnan toteuttaminen varhaiskasvatustilanteissa rakentuu vanhempien ja henkilöstön keskinäiselle luottamukselle ja mahdollisuudelle asettaa lasten kasvatukselle yhteisiä tavoitteita. Kasvattajan tulee toiminnallaan edistää sekä lasten keskinäistä että lasten ja aikuisten välistä vuorovaikutusta.

Tavoitteeseen pääseminen edellyttää, että varhaiskasvatustoiminta rakentuu lapsen hyvinvointia edistävien tekijöiden varaan. Lasten mielenkiinnon kohteet ohjaavat toiminnan suunnittelua.

4. Varhaiskasvatuksen toteuttaminen

4.1 Lapselle ominainen tapa toimia

Leikkiminen, liikkuminen, taiteen keinoin ilmaiseminen ja tutkiminen ovat lapselle ominaisia tapoja toimia ja ajatella. Lapselle luonteva toiminta vahvistaa hänen hyvinvointiaan ja käsitystään itsestään sekä lisää hänen osallistumismahdollisuuksiaan. Toiminnan suunnittelussa,

toteutuksessa ja varhaiskasvatusympäristön rakentamisessa tulee ottaa huomioon nämä lapselle ominaiset tavat toimia.

4.1.1 Leikkiminen

Lapset ovat alusta alkaen aktiivisia toimijoita ja oman ympäristönsä tutkijoita. Leikin kautta lapsi jäsentää maailmaa, ja siksi leikillä on keskeinen osa varhaiskasvatustoiminnassa. Leikillä on suuri merkitys kielen oppimiselle ja vuorovaikutustaitojen kehittymiselle. Leikki edellyttää mielikuvitusta, mutta samalla myös kehittää mielikuvitusta.

Kasvattajayhteisöllä on keskeinen rooli lapsen leikin kehitykselle. Kasvattajan tulee lapsiryhmän toimintaa suunnitellessaan huomioida leikin merkitys; järjestää sille riittävästi aikaa, hyvät leikkivälineet ja –paikat. Tukeakseen leikin kehitystä kasvattajan tulee tuntea leikin kehityksen eri vaiheet. Leikin tukeminen edellyttää myös huolellista havainnointia ja kasvattajan kykyä eritellä leikkitilanteita. Kasvattajan tulee myös pohtia leikin epäsuoran ja suoran ohjauksen tarve leikkitilanteissa. Epäsuoran ohjauksen tavoitteena on rikastuttaa leikkiä esimerkiksi mielikuvin tai välinein.

Monipuolinen leikkiympäristö mahdollistaa erilaisten leikkien toteutumista. Erilaisille leikeille tarvitaan erilaisia leikkipaikkoja ja –välineitä. Leikkiympäristöjen tulee olla muunneltavia, siksi leikkiympäristön tietoinen luominen, ylläpitäminen ja uudistaminen ovat olennainen osa varhaiskasvatusta. Lasten kiinnostuksen kohteet tulee huomioida ympäristöä suunnitellessa; myös lasten tulee saada osallistua ympäristön ylläpitämiseen ja uudistamiseen kykyjensä mukaan.

4.1.2 Liikkuminen

Liikkumisen avulla lapsi tutustuu itseensä ja ympäristöönsä. Liikunnan avulla lapsi oppii hahmottamaan omaa kehoaan. Liikkuminen on edellytys lapsen fyysiselle kasvuille ja kehitykselle. Sillä on myös suotuista vaikutus lapsen terveille itsetunnolle.

Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut suositukset lasten päivittäisen liikunnan määrästä. Reipasta ja riittävän kuormittavaa liikuntaa tulee olla vähintään kaksi tuntia päivässä.

Kasvattajayhteisön tulee mahdollistaa päivittäin lapselle useita mahdollisuuksia liikkua turvallisesti monipuolisesti vaihtelevassa ja liikkumiseen innostavassa ympäristössä.

Varhaiskasvatushenkilöstön ja vanhempien tulee yhdessä huolehtia päivittäisen liikunnan määrän täyttymisestä.

4.1.3 Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen

Taiteelliset kokemukset syntyvät musiikillista, kuvallista, draamallista toimintaa, kädentaitoja sekä lasten kirjallisuutta vaalivassa kasvuympäristössä. Varhaiskasvatusympäristön tulee mahdollistaa lapsen toimimisen monipuolisesti taiteen eri osa-alueilla; lapsen tulee saada maalata, piirtää, soittaa, laulaa, rakentaa, näytellä, tanssia, nikkaroida, askarrella, ommella, kuunnella tai keksiä satuja ja runoja. Lapsi saa kokea mielikuvitusmaailman, jossa kaikki on mahdollista ja leikisti totta.

Kasvattaja kannustaa ja mahdollistaa monipuolisesti lapsen taiteellisen kokemisen ja ilmaisemisen sekä yksin että ryhmässä.

Lapsen taiteellista kokemuspäiriä voidaan laajentaa järjestämällä erilaisia taidetapahtumia yhdessä esimerkiksi kunnan kulttuuritoimen kanssa.

4.1.4 Tutkiminen

Lapsi on luonnostaan utelias. Lapselle ominainen tapa oppia on tehdä kysymyksiä. Kasvattajan tärkeä tehtävä on olla läsnä, kuunnella ja ohjata lasta hänen etsiessään vastauksia. Ihmettelyn, kyselyn ja tutkimisen avulla lapsi havainnoi ja jäsentää ympäristöään. Varhaiskasvatusympäristö rakennetaan niin, että se herättää lapsen mielenkiinnon, ja eri materiaalein ja välinein tuetaan mielenkiinnon kohteita. Monipuolinen ja joustava varhaiskasvatusympäristö mahdollistaa kaikkien aistien ja koko kehon käytön tutkimisen, kokeilemisen ja oivalluksen välineinä.

4.2 Sisällölliset orientaatiot

Oppiminen on aktiivista silloin kun lähtökohtana on lapsen kiinnostus ja halu tutkia ja kokeilla. Aikuinen aktivoi lapsia järjestämällä varhaiskasvatusympäristöä. Kasvattajayhteisön tulee olla selvillä lapsen kasvun etenemisestä sekä omata teoreettista tietämystä eri ikäkausiin liittyvistä kehitysvaiheista ja didaktiikasta.

Varhaiskasvatuksessa lapsi ei opiskele eri oppiaineita eikä suorita eri orientaatioiden sisältöjä. Varhaiskasvatuksen sisällölliset orientaatiot toimivat kasvattajan työvälineenä. Orientaatiot muodostavat kehyksen siitä, millaisia kokemuksia, tilanteita ja ympäristöjä tulee etsiä, muokata ja tarjota, jotta lapsen kehitys ja oppiminen etenisi tasapainoisesti.

4.2.1 Luonnontieteellinen orientaatio

Lapset tutustuvat elollisen luonnon ilmiöihin havainnoimalla, tutkimalla ja kokeilemalla. Luonnontutkimisessa seurataan vuoden kiertoa sekä tutustutaan tarkemmin omaan lähiympäristöön. Tutkimisen kohteena ovat myös eläimet ja kasvit. Lasta ohjataan luonnon kunnioittamiseen. Kestävän kehityksen periaatteisiin tutustutaan lasten ikä huomioon ottaen.

4.2.2 Historiallis- yhteiskunnallinen orientaatio

Kuvaa menneisyydestä rakennetaan vanhempien ihmisten kertomusten, esineiden ja dokumenttien avulla.

Lapsen identiteettiä tyrnäväläisenä vahvistetaan. Tutustutaan Tyrnävän historiaan ja nähtävyyksiin ympäristöön.

4.2.3 Eettinen ja uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio

Lasta ohjataan oikean ja väärän sekä hyvän ja pahan pohdintaan. Lapselle luodaan turvallinen ilmapiiri, jossa asioista keskustellaan. Tärkeäksi nousee toisen ihmisen hyväksyminen ja kunnioittaminen. Yhdessä lasten kanssa keskustellaan lapsen jokapäiväiseen elämään liittyvistä asioista kuten esimerkiksi ystävydestä, kiusaamisesta ja peloista.

Lapselle annetaan mahdollisuus hiljaisuuteen ja ihmettelyyn, kyselemiseen ja pohdintaan (uskonnolliset, hengelliset ja henkiset asiat ja ilmiöt). Lasta ohjataan hyväksymään ja kunnioittamaan erilaisia uskontoja ja katsomuksia.

4.2.4 Esteettinen orientaatio

Esteettinen orientaatio avautuu lapselle havaitsemisen, kuuntelemisen, tuntemisen ja luomisen sekä kuvittelun ja intuition avulla. Lapselle syntyy kauneuden, harmonia, melodian, rytmin, tyylin, jännityksen mutta myös niiden vastakohtien kautta omakohtaisia aistimuksia, tuntemuksia ja kokemuksia.

4.2.5 Matemaattinen orientaatio

Matematiikka on osa jokapäiväistä elämää. Varhaiskasvatuksessa vertaaminen, päättelyminen ja laskeminen tapahtuvat arkielämäntilanteissa leikinomaisesti konkreettisten lapsille tuttuja ja heitä kiinnostavien materiaalien, esineiden ja välineiden avulla.

5. Erityinen tuki varhaiskasvatuksessa

Lapsen erityisen tuen tarve arvioidaan tapauskohtaisesti ja suunnitellaan mahdolliset tukitoimet.

Lapsen tuen tarvetta arvioitaessa vanhempien, lasten terveydenhoitajan, varhaiskasvatushenkilöstön ja muiden erityistyöntekijöiden (puheterapeutti, psykologi, terveydenhoitaja, toimintaterapeutti, lastenlääkäri jne.) havainnot ja arviot ovat tärkeitä. Tarvittaessa kasvatuksen ja opetuksen tueksi hankitaan asiantuntijalausunto, mikä auttaa lapsen tarvitseman tuen järjestämisessä.

Erityistä tukea tarvitsevien lasten kasvatusta ja opetusta järjestetään kunnassamme päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Ns. erityisryhmiä kunnassamme ei ole.

Päivähoidossa lapsen tukitoimista ja tavoitteista sovitaan henkilökohtaisessa opetussuunnitelmassa (HOPS), jonka laadinnassa ovat läsnä vanhemmat, henkilökunta sekä mahdolliset erityistyöntekijät. Suunnitelmaan kootaan kuvaus lapsen vahvuuksista, kehitettävistä ja tuettavista alueista, tukitoimenpiteistä, menetelmistä ja seurannasta.

Varhaiskasvatuksen tukitoimet lapselle aloitetaan heti kun tuen tarve on havaittu. Tuki järjestetään mahdollisimman pitkälle yleisten varhaiskasvatuspalvelujen yhteydessä siten, että lapsi toimii ryhmän jäsenenä muiden lasten kanssa ja hänen sosiaalisia kontaktejaan ryhmässä tuetaan. (Liite 5 Erityisvarhaiskasvatus Tyrnävällä 2kpl)

6. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisen lapsen varhaiskasvatuksen järjestäminen

Eri kieli- ja kulttuuritaustaisilla lapsilla tarkoitetaan sekä saamelaisia, romaaneja ja viittomakielisiä että maahanmuuttajataustaisia lapsia. Vastuu lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisestä ja kehittämisestä on ensisijaisesti perheellä. Varhaiskasvatuksessa otetaan huomioon eri kulttuuriryhmien erityispiirteet ja omat painotukset. Yhteistyössä vanhempien kanssa pyritään edistämään lapsen oman kulttuuriperinteen jatkumista ja tuetaan oman äidinkielen käyttämistä. Käytännön toimista kielen ja kulttuurin tukemiseksi sovitaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa.

7 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja varhaiskasvatushenkilöstön yhteistä asiantuntijuutta. Vanhemmat ovat lapsensa parhaita asiantuntijoita, varhaiskasvatushenkilöstöllä koulutuksen antama tieto ja osaaminen. Tasavertaisella ja toista kunnioittavalla tavalla luodaan vanhempien kanssa luottamuksellinen ja keskusteleva kasvatusilmapiiri. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ja tukeminen. Yhteisillä keskusteluilla ja yhteisesti tehdyillä sopimuksilla turvataan lapsen hyvinvoinnin edellytykset. Jokaiselle päivähoitossa olevalle lapselle tehdään lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelma, johon kirjataan yhdessä sovitut kasvatustavoitteet sekä lapsen varhaiskasvatukseen liittyvät käytännön sopimukset. Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan ja arvioidaan toimintavuoden aikana perustuen vuoden aikana tehtyihin havaintoihin.

8 Yhteistyö

Kunnassamme tehdään yhteistyötä useiden eri tahojen kanssa. Yhteistyön avulla pyritään kehittämään varhaiskasvatustoimintaa sekä edesauttamaan lasten ja perheiden hyvinvointia.

8.1 Neuvola

Neurolatyön sisältö on syntyvän ja alle kouluikäisen lapsen ja perheen terveyden ja kehityksen seuranta, vanhempien opastaminen lasten perushoidossa, vanhempien ja lasten välisen vuorovaikutuksen tukeminen. Neuvolassa tuetaan vanhempia kasvatustilaisuuksissa, keskustellaan arkielämän sujuvuudesta ja mahdollisista perhe- elämän ongelmista.

Kerran kuukaudessa kokoontuu neuvolatiimi, jossa käsitellään mm. erityislasten asioita. Vanhemmille tiedotetaan asiasta aina silloin, kun heidän lapsensa asia on esillä. Neuvolatiimiin kuuluvat lastenneuvolan lääkäri, puheterapeutti, psykologi, lasten terveydenhoitajat, ja tarvittaessa muita asiantuntijoita mukaan. Tiimissä suunnitellaan kunkin lapsen tarpeisiin pohjautuva tutkimuskaavio, jossa määritellään tulevat tukitoimet ja jatkotoimenpiteet (esim. kuka menee puheterapiaan tai psykologille). Aina ei ole tarvetta laittaa lasta mihinkään kunnan ulkopuoliseen tahoon vaan meidän omat tukitoimmemme riittävät. ??

Päivähoidossa olevan lapsen kehitykseen liittyvissä asioissa voidaan tarvittaessa olla yhteistyössä neuvolan kanssa. Tästä kuitenkin sovitaan aina ensin vanhempien kanssa. Tarvittaessa perhettä ohjataan hakeutumaan eri tukipalveluihin.

Viisivuotiaille päivähoitossa oleville lapsille tehdään Viisikko-arviointi. Arviointiin osallistuvat lapsen vanhemmat, päiväkodin lastentarhanopettaja sekä lasten terveydenhoitaja.

8.2 Perhetyö

Perhetyön tavoitteena on tukea perheiden arjen sujumista kun vanhempien voimavarat eivät riitä tai perheessä on kriisitilanne. Perhetyö on suunnitelmallinen prosessi, joka alkaa arvioinnilla perheen kanssa, mikä tilanteessa on sellaista, jota perhetyöllä voidaan tukea. Perhetyön tavoitteet asetetaan lapsikeskeisiksi lapsen etua ajatellen.

Tyrnävän kunnassa toimii moniammatillinen perhetyön työryhmä, jonka tehtävänä on miettiä ja arvioida perheen luvalla millä tavalla perhettä voidaan auttaa. Työryhmään kuuluvat sosiaalityöntekijät, perhetyöntekijä, perhepäivähoidon ohjaaja ja lastenneuvolan terveydenhoitaja. Työryhmä kokoontuu noin kerran kuukaudessa. Tyrnävällä toimii yksi perhetyöntekijä.

8.3 Esi- ja alkuopetus

Siirtymistä varhaiskasvatuksesta esi- ja alkuopetukseen tuetaan moniammatillisella yhteistyöllä. Yhteistyön keskeisenä sisältönä on yhteistyömuotojen rakenteiden ja muotojen luominen ja kehittäminen niin että varmistetaan lapsille kasvatuksellinen ja opetuksellinen jatkumo.

8.4 Kulttuuritoimi

Kirjasto- ja kulttuuritoimi toimii hyvän ja turvallisen kasvatuksen tukena. Kirjastolla on mittava ja monipuolinen lastenkirjallisuuden kokoelma. Kirjaston tarjonta lapsille sisältää myös musiikkia, kirjakasetteja ja videoita. Kirjaston hankinnoissa kiinnitetään huomio aineiston laatuun ja turvallisuuteen. Kirjasto järjestää myös satutunteja yhdessä paikallisten yhdistysten kanssa sekä tarjoaa näyttelytilaa lasten taiteellisen luovuuden esillepanoon.

Kulttuuritoimi järjestää koko perheen lastenkonsertteja sekä nukketeatterivierailuja ja mahdollisuuksien mukaan myös musiikkiesityksiä päiväkoteihin ja eskarilaisille.

8.5 Nuoriso- ja vapaa-aikatoimi

8.6 Seurakunta

Seurakunnan lapsityön ensisijainen tavoite on lasten ja vanhempien kristillisen kasvatuksen tukeminen. Perustana ovat kristillinen ihmiskäsitys ja arvopohja. Lähtökohtana on kunnioittaa jokaista lasta ja perhettä. Lapsityön toiminnassa painottuvat kristillinen kasvatusta, lapsesta välittäminen, yhteistyö perheiden kanssa sekä monipuolinen ja laadukas toiminta. (Liite 6).

8.7 Järjestöt

MLL

Tempaus

Ahmat

FC Murto

9 Varhaiskasvatussuunnitelman arviointi

Kunnan ja yksiköiden varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään vuosittain. Arviointi on kehittämisen edellytys. Arvioinnin avulla määritetään, miten asetetut tavoitteet on saavutettu sekä tunnistetaan toiminnan vahvuuksia ja nostetaan esiin kehittämistarpeita. Arviointiin osallistuvat varhaiskasvatushenkilöstö, vanhemmat, lapset, päättäjät sekä eri yhteistyötahot.

Jokainen päivähoitoyksikkö tekee oman varhaiskasvatussuunnitelmansa kunnan linjausten mukaisesti. Yksikkökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat ovat kunnan suunnitelmaa täydentäviä,

ja siinä kuvataan toimintayksikön ja yksikön erityispiirteitä ja painotuksia. Yksikön varhaiskasvatussuunnitelmaan sisältyy seuraavia asioita:

- yksikön toiminta-ajatus
- kuvaus yksikön kasvatusympäristöstä
- hoito-, kasvatusta- ja opetuskäytännöt
- kasvatuskumppanuus
- yhteistyö ja verkostoituminen
- lapsen varhaiskasvatussuunnitelma
- turvallisuussuunnitelma
- dokumentointi, arviointi ja seuranta.

Muut varhaiskasvatusta antavat tahot eivät tee yksikkökohtaisia varhaiskasvatussuunnitelmia, vaan heidän toimintansa pohjautuu kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan

LIITE 1

Ohjausryhmä: Marianne Lehtola
Helena Ojanperä
Anne Markus
Eija Määttä

tehtävä: ohjata ja tukea

Suunnitteluryhmä:

luottamushenkilöt: Matero Riitta
Partanen Marko

vanhempien edustajat: Haapalainen Virve
Haapalainen Pekka
Helin Timo
Huuhka Satu
Koskela Merja
Luopajarvi Heidi
Paananen Maarit
Pakarinen Marika
Perälä Petri
Pihlajaniemi Svetlana
Remes Päivi
Tuomainen Kristiina
Vavuli Anne

yhteistyötahot: Salmenhaara Eija, srk
Siitonen Heli, MLL
Viljas Mari, perhetyö

henkilöstö: Hiltunen Kaisu
Marttila Kirsti
Määttä Taina

Niemelä Jaana
Sirviö Soile

LIITE 2.

päivähoito

päiväkodit:

Käpytikka 60 hp

Tenavatalo 21 hp

Toukovakka 42 hp

perhepäivähoito:

hoitajan kotona

hoitaja lasten kotona

lasten neuvola

psykologi, puheterapeutti, tukipalveluja

kirjasto

satutuokioita

seurakunta

perhekerho

päiväkerhot 3-5 vuotiaille (ryhmiä)

luontokerho (kesäisin) yhdessä kunnan kanssa

MLL

lasten lauluilta

kuvataidekerho (ed. vuonna)

lasten liikuntakerhot

Murrossa koululla

FC – murto

satujumppaa (ed. vuonna)

Rauhan yhdistys

kerhoja lapsille

kylätoimikunnat

Tyrnävän Tempaus pesäpallo

Tyrnävän Ahmat hiihtokoulu

LIITE 3

Tyrnävän seurakunnan lapsityö

Lapsityön ensisijainen tavoite on lasten ja vanhempien kristillisen kasvatuksen tukeminen. Perustana ovat kristillinen ihmiskäsitys ja arvopohja. Lähtökohta, että kunnioitetaan jokaista lasta ja perhettä. Lapsityön toiminnassa painottuvat kristillinen kasvatusta, lapsesta välittäminen, yhteistyö perheiden kanssa, monipuolinen ja laadukas toiminta.

Hiljaisuutta ja hartautta

Lapsityön toiminnassa hiljentymisen hetket ja hartaudet ovat lapselle mahdollisuuksia pysähtyä, kokea pyhyttä ja viettää juhlahetkiä arjen keskellä. Kristillisuus toteutuu päiväkerhoissa, perhekerhoissa ja arkipyhäkouluissa arkielämän toimintana, erilaisissa hartauksissa, kirkkovuoden seuraamisena ja tutustumisena kotiseurakuntaan sekä kirkkoon ja kristilliseen tapakulttuuriin. Lapsityön toiminta on avoin toiminta kaikille lapsille ja perheille, joten seurakunnan jäsenyys ei ole toimintaan osallistumiseen edellytys.

Turvapaikka

Toiminnan tavoitteena on lapsesta välittäminen ja yksilöllinen kohtaaminen. Tuttu lapsiryhmä ja aikuiset ovat lapselle turvallinen paikka, johon on viikoittain mukava tulla. Ryhmässä on mahdollisuus leikkiä muiden lasten kanssa ja näin kehittää sosiaalisia taitoja. Tärkeää toiminnassa on jatkuva aikuisen läsnäolo ja aikuisen kanssa vietettävä aika. Toiminnassa pyritään luomaan välittävä ilmapiiri, jossa annetaan mahdollisuus lapsen kysymyksille, ilon ja surun ilmaisemiselle ja toisista ihmisistä välittämiselle sekä vuorovaikutus taitojen kehittymiselle.

Iloa ja virkistystä

Lapsille ja perheille halutaan tarjota virkistävää, monipuolista ja iloa tuottavaa toimintaa. Kerhojen viikoittaiseen toimintasuunnitelmaan kuuluvat leikki, liikunta, musiikki, kuvataide, kädentaidot, ympäristökasvatusta, kirjallisuus ja ilmaisutaidot.

Yhteys perheisiin

Seurakunnan kasvatustyön perustana on perhelähtöinen työote ja kasvatuskumppanuus. Perhelähtöisyys on vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa vanhempien kanssa lapsen ja perheen parhaan toteuttamiseksi. Vanhempia kuunnellaan ja kunnioitetaan oman lapsensa asiantuntijoina,

etsitään yhdessä perheitä tyydyttäviä toimintamalleja ja järjestetään yhteisiä tapahtumia kuten esim. perheretket ja leirit, perheillat ja luennot.

Kasvatustyön tavoitteena on tukea vanhempia heidän kasvatustehtävässään sekä vahvistaa kristillistä ja seurakunnallista yhteyttä.

LIITE 4

Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL) on kansalaisjärjestö, joka edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia, lisää lapsuuden arvostusta ja näkyvyyttä yhteiskunnassa sekä tuo lapsen näkökulman päätöksentekoon. Tyrnävän paikallisyhdistys toimii paikallisten tarpeiden ja käytössä olevien resurssien mukaan lapsiperheiden äänen kokoajana ja esille tuojana. Yhdistys vaikuttaa lapsiperheiden hyvinvointiin, tiedotuksen, tapahtumien sekä kannanottojen ja aloitteiden kautta. Yhdistys toimii yhteistyössä muiden yhteisöjen ja järjestöjen sekä viranomaistahojen kanssa.

Tyrnävän paikallisyhdistyksen toiminta viime vuosina:

Lastenhoitopalvelut: Yhdistys tarjoaa lastenhoitopalveluja Pohjois-pohjanmaan piiriin kautta. Tyrnävällä on tällä hetkellä useita lastenhoitajia tarjolla.

Kerhotoiminta: Koko perheen lastenlauluillat ja kuvataidekerho.

Nuorisotoiminta: Tuetaan tukioppilastoimintaa.

EU-ruokatuki: Yhdistys jakaa EU-ruokatukea yhteistyössä seurakunnan ja Temmeksen yhdistyksen kanssa.

Hyvä Joulumieli kampanja: Yhdistys osallistuu valtakunnalliseen Hyvä Joulumieli kampanjaan. Perheiden valinta tapahtuu yhteistyössä kunnan sosiaalitoimen ja neuvolan kanssa.

Hyvä alku koulutielle kampanja: Tuleville 1. luokkalaisille jaetaan harrastepussi, joka sisältää kasvatustiedotteita vanhemmille ja harrastekalenterin lapsille.

LIITE 5 ERITYISVARHAISKASVATUS TYRNÄVÄLLÄ